

– Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, *‘Η ελληνική τραγωδία από την απελευθέρωση ως τους συνταγματάρχες* (μτφρ. Κώστας Ίορδανίδης, εκδ. Πατάκη, σελ. 284, ευρώ 15,50). Τό βιβλίο ἐγράφη γαλλικά τό 1969, ὅταν τά θέματα ἦταν ὄχι ἀπλῶς νωπά, ἀλλά σέ ἐξέλιξη. Εἶναι ἐνδιαφέρον ὅτι γιά τήν ἐπανέκδοση ὁ συγγραφεύς συνέθεσε νέο πρόλογο πού παρέχει μία κάπως διαφορετική θεώρηση στήν ὀπτική τῆς συγγραφέως τοῦ βιβλίου, κάτι πολὺ φυσικό ἀφοῦ ἔχει περάσει ἀπό τότε μισός αἰώνας. Καί εἶναι πολὺ ὀρθή ἡ παρατήρησις τοῦ κ. Τσουκαλά ὅτι τό ἔργο αὐτονομεῖται ἀπό τόν δημιουργό του καί ἀποκτᾶ σὺν τῷ χρόνῳ τήν δική του δυναμική καί τήν δική του νοσηματοδότηση. Σήμερα σέ ἡλικία ὠριμότητος, ἀφοῦ εἶναι πλέον 83 ἐτῶν, ἀντιμετωπίζει τό πρῶτο του βιβλίο ὡς αὐτοβιογραφική ἐμπειρία. Τό ἐνδιαφέρον εἶναι ὅτι περιγράφει πῶς ξεκίνησε ἡ συγγραφή καί πῶς προχώρησε στήν ἔκδοσιν. Ὁ σημερινός βουλευτής ἐπικρατείας τοῦ Σύριζα καί Ὁμότιμος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν στό πρωτόλειό του εἶχε ἐπιχειρήσει τήν ἀνατομή τῆς πορείας πού ὠδήγησε στήν 21^η Ἀπριλίου 1967. Ἡ ἀνάλυσίς του, δοθέντος ὅτι οἰκογενειακῶς προέρχεται ἀπό ἀπολύτως ἀστικό καί ἀκαδημαϊκό περιβάλλον, ἔχει ὅλη τήν ἐνταση τῆς ἀμφισβητήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μετά τόν Μάιο τοῦ 1968 στήν Γαλλία πού εἶχε καταλάβει τούς νέους, ἰδίως τούς ρομαντικούς πού ἤθελαν νά ἀλλάξουν τόν κόσμον. Διότι ὁ ἀριστερισμός τῶν φοιτητῶν ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἔχει μία γερῆ δόση ρομαντισμοῦ πού ἀναζητοῦσε τήν δικαίωσή του στήν ἀριστερή ἰδεολογία, ἀφοῦ ἔπρεπε νά ἀπορριφθοῦν οἱ ἀρχές καί οἱ διδασκαλίαι τῶν γονέων τους. Ὅμως, κάποια στοιχεῖα σήμερα, μέ τήν παρέλευση 50 ἐτῶν καί πλέον ἀφοῦ ἀνάγεται ἡ ἔρευνα ἀπό τό 1944 καί ἔξῃς, μποροῦν νά θέσουν ἐρωτήματα καί νά μᾶς ὀδηγήσουν σέ ἐρωτήματα καί ἀμφισβητήσεις.